

राज्य उत्पादन शुल्क विभागांतर्गत नमुना-आय/ पीएलएल/ सीएल-१/ बीआरएल या अनुज्ञाप्तीच्या भाडे/पोट भाडे करार/टाय-अप करार अथवा अन्य तत्सम करारासाठी अटी/ शर्ती तसेच अर्हतेचे निकष निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्र. एमआयएस ०४१७/प्र.क्र. ५९ (भाग-१)/राउशु-२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- २४.०६.२०२२

प्रस्तावना:-

राज्यातील काही मद्य/मद्यार्क/बीअर उत्पादक घटक हे त्यांची अनुज्ञाप्ती भाडे अथवा पोटभाडे तत्वावर चालविण्यासाठी अन्य घटकांना देतात. तसेच, राज्यातील काही मद्य उत्पादक घटक हे टाय-अप अथवा तत्सम करार व्यवस्थेद्वारे अन्य घटकांकडून स्वतःच्या बँडसचे उत्पादन करून घेतात. राज्यातील मद्य अनुज्ञाप्त्या या शासनाचा विशेषाधिकार आहेत. त्यामुळे, शासन अधिसूचना दि. १६ नोव्हेंबर, २०११ नुसार, कोणत्याही करारान्वये वा व्यवस्थेद्वारे, प्रकरणपरत्वे शासनाच्या वा आयुक्तांच्या लेखी पूर्व परवानगीने अन्य कोणत्याही व्यक्तीस अनुज्ञाप्ती चालविण्यास दिल्यास, अशा प्रकारे अनुज्ञाप्ती भाडे, पोट भाडे तत्वावर देण्यासाठी विशेषाधिकार शुल्क म्हणून अनुज्ञाप्ती मंजूरी वा नुतनीकरण वा अनुज्ञाप्ती पुढे चालू ठेवण्याइतके यापैकी जे शुल्क जास्त असेल ते आकारण्यात यावे, अशी तरतुद करण्यात आली आहे. तथापि, महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम, १९४९ व त्याखालील नियमांमध्ये फक्त नमुना आय, पीएलएल व सीएल-१ या अनुज्ञाप्तीसाठी ही तरतुद लागू असून, बीआरएल अनुज्ञाप्तीसाठी नियमांमध्ये अशी तरतुद दिसून येत नाही. तसेच, महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम, १९४९ व त्याखालील नियमांमध्ये टाय-अप कराराबाबत विवक्षीतपणे तरतुद नाही.

महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम, १९४९ व त्याखालील नियमांमध्ये, मद्य/ मद्यार्क /बीअर उत्पादनासाठीची राज्य उत्पादन शुल्क विभागाची अनुज्ञाप्ती भाडे/पोटभाडे/टाय-अप अथवा अन्य तत्सम करारव्यवस्थेद्वारे चालविण्यासाठी देण्याबाबतच्या अटी/शर्ती तसेच, अर्हतेचे निकष स्पष्ट नाहीत. त्यामुळे, अशा सर्व प्रकारच्या अनुज्ञाप्त्यांमध्ये एकरूपता आणण्याच्या दृष्टीने, नमुना-आय/ पीएलएल/ सीएल-१/ बीआरएल या अनुज्ञाप्तीधारक घटकांसाठी भाडे/पोट भाडे करार/टाय-अप करार अथवा अन्य तत्सम करारासाठी अटी/शर्ती तसेच अर्हतेचे निकष निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राज्य उत्पादन शुल्क विभागांतर्गत नमुना-आय/ पीएलएल/ सीएल-१/ बीआरएल या घटकांसाठी भाडे/पोट भाडे करार/टाय-अप करार अथवा अन्य तत्सम करारासाठी अर्हतेचे निकष तसेच, अटी/शर्ती खालीलप्रमाणे निश्चित करण्यात येत आहेत.

अ) नमुना-आय/ पीएलएल/ सीएल-१/ बीआरएल या घटकांसाठी भाडेकरार/पोट-भाडे करार स्विकारण्याबाबत अर्हतेचे निकष पुढीलप्रमाणे राहतील :-

१. उत्पादित मद्याच्या लेबल्सवर उत्पादक म्हणून लिजी (भाडे कराराने घेणारा) घटकाचे नाव तसेच, लेजर (भाडे कराराने देणारा) म्हणून मूळ अनुज्ञाप्तीधारक या दोन्ही घटकांची नावे छापणे आवश्यक राहील.
  २. लिजी (भाडे कराराने घेणारा) कंपनीला त्यांचा असलेला लोगो मद्याच्या लेबल्सवर वापरता येईल.
  ३. लिजी (भाडे कराराने घेणारा) घटकाकडून भविष्यात महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम व त्याखालील नियम यासंदर्भात काही अटींचे उल्लंघन झाल्यास किंवा गुन्हयांची नोंद झाल्यास, अशा परिस्थितीत लिजी (भाडे कराराने घेणारा) घटक व त्यांचे संचालक/पार्टनर यांचा काळ्या यादीत (Blacklisting) समावेश करण्यात येईल व असा भाडेकरार तात्काळ प्रभावाने रद्द करण्यात येईल.
  ४. लिजी (भाडे कराराने घेणारा) व लेजर (भाडे कराराने देणारा) या घटकांमधील भाडे करार हा स्टॅप व रजिस्ट्रेशन कायद्यानुसार नोंदणीकृत असणे आवश्यक राहील.
  ५. लिजी (भाडे कराराने घेणारा) कंपनीच्या संचालक/भागीदारांचे पोलीस विभागाकडील चारित्र्य पडताळणी अहवाल अनुकूल प्राप्त होणे आवश्यक राहील.
  ६. लिजी कंपनीकडून शासनास हमी म्हणून एका वर्षाच्या अनुज्ञेय अनुज्ञाप्ती शुल्काएवढे बँक गॅरंटी घेण्यात यावी.
  ७. एखाद्या प्रसंगी जर अनुज्ञाप्ती शुल्क, उत्पादन शुल्क अथवा शासनास देय अन्य शुल्काचा भरणा झाला नाही तर, अशा परिस्थितीत भाड्याने देणारा घटक व भाड्याने घेणारा घटक हे दोघे संयुक्तपणे व पृथःकपणे (Jointly and Severally) त्यास जबाबदार राहतील.
- ब) मद्य उत्पादक घटकांच्या टाय-अप अथवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या तत्सम करारासाठी अटी खालीलप्रमाणे राहतील :-
१. टाय-अप अथवा अन्य कोणत्याही प्रकारचा तत्सम करार करणाऱ्या घटकाकडे मद्य उत्पादनाकरिताची अनुज्ञाप्ती अथवा सदर घटक परदेशातील कंपनी असल्यास त्यांचा स्वतःचा बँड असणे आवश्यक राहील.
  २. आयुक्त, राउशु हे टाय-अप मधील लेबल मंजूर करताना दि. २८.१०.१९१७ च्या परिपत्रकातील बाबींची तसेच, त्यामध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधारणा यांची पूर्तता करून लेबल मंजूर करतील.
  ३. घटकांमधील टाय-अप करार हा स्टॅप व रजिस्ट्रेशन कायद्यानुसार नोंदणीकृत असणे आवश्यक राहील.
  ४. टाय-अप कराराच्या अनुुंगाने भविष्यात, महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम व त्याखालील नियम यासंदर्भात काही अटींचे उल्लंघन झाल्यास किंवा गुन्हयांची नोंद झाल्यास अशा परिस्थितीत टाय-अप करार तात्काळ प्रभावाने रद्द करण्यात येईल.

क) कराराचा कालावधी, विशेषाधिकार शुल्काची आकारणी व नुतनीकरण :-

१. अनुज्ञाप्तीच्या भाडेकरारासाठी आणि टाय-अप करारासाठी मान्यता देण्याचे अधिकार, सदर अनुज्ञाप्ती ज्या प्राधिका-यामार्फत मंजूर केली जाते, त्या प्राधिका-यास राहतील.
  २. भाडे अथवा पोट भाडेकरार आणि टाय-अप अथवा अन्य कोणत्याही प्रकारचा तत्सम करार कितीही कालावधीसाठी करण्याची घटकास मुभा राहील. मात्र, सदर करारासाठी अनुज्ञाप्तीच्या वार्षिक नुतनीकरण शुल्काच्या १५ टक्के इतके विशेषाधिकार शुल्क दरवर्षी करार कालावधीमध्ये, घटकाकडून आकारण्यात यावे. सदर विशेषाधिकार शुल्क घटकाने अनुज्ञाप्तीचे नुतनीकरण करतेवेळी वार्षिक नुतनीकरण शुल्कासोबत भरणे आवश्यक राहील. याबाबतची अधिसुचना स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येत आहे.
  ३. उपरोक्त वार्षिक विशेषाधिकार शुल्काचा विहीत कालावधीत भरणा न केल्यास भाडे/पोट भाडे करार आणि टाय-अप करार अथवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या तत्सम करारास दिलेली मान्यता रद्द समजण्यात येईल.
  ४. ज्या घटकांनी प्रस्तूत धोरणातील अंतिम होणाच्या अटी व शर्ती मान्य असतील असे बंधपत्र दिले आहे, त्याच्या बाबतीत उपरोक्त धोरणानुसार कार्यवाही करावी. तसेच, याबाबतची अधिसुचना प्रसिद्ध होण्यापूर्वी भाडे/पोट भाडे करार/टाय-अप करार अथवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या तत्सम करारास मान्यता दिलेल्या व बंधपत्र न घेतलेल्या घटकांना, सन २०२२-२३ या वर्षापासून उपरोक्तप्रमाणे वार्षिक विशेषाधिकार शुल्क लागू राहील.
२. उपरोक्त तरतुदींच्या अनुषंगाने प्रचलित नियमांमध्ये आवश्यक तो बदल करण्यसाठी शासन अधिसुचना स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येत आहे.
३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०२२०६२४१५५३२३१८२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करण्यात आला आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(युवराज ब. अजेटराव)

उप सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई -२३.
२. सर्व जिल्हाधिकारी
३. सर्व विभागीय उप आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क.
४. सर्व अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.
५. राउशु-२ (संग्रहार्थ).